

FELIBRIGE, Provençaalse taal- en cultuurbeweging.

Nadat op het einde van de 18de eeuw de belangstelling voor de oude troubadour-literatuur in Zuid-Frankrijk was gewekt, groeide nieuwe (literaire) interesse voor de *langue d'oc*. Onder impuls van Joseph Roumanille ontstond een vereniging die in 1854 nabij Avignon officieel werd gesticht door zeven jonge dichters, onder wie Frederi Mistral (1830-1914) de internationaal meest bekende. Zij noemden zich *félibres*, wat 'wijzen' betekent. Omdat de stichting plaatshad op de feestdag van Sint-Estella kozen zij een *estello* (ster) met zeven punten als hun kenteken. De vereniging groeide tot een echte beweging die literaire, taalkundige en taalpolitieke activiteiten ontplooiden, ook in verwante streken als Catalonië.

Sommige Vlamingen hebben al vroeg de betekenis van Mistral en de gelijkenis van de Felibrige met de V.B. gezien. **Guido Gezelle** waardeerde zijn werk zeer. Van alle zogenaamde regionale dichtkunst hield hij het meest van de Provençaalse en hij dweept met Mistral's *Mirèio*. Hij had zich voorgenomen het meesterwerk te vertalen, maar is niet verder gekomen dan een paar strofen. Zeker heeft Gezelle zich door de taalkundige bedrijvigheid van Mistral laten inspireren of in elk geval aanmoedigen. In het Provençaalse speurwerk naar de volkstaalschat herkende de Vlaming zijn eigen opvattin-

gen en doel. Er wordt aangenomen dat hij briefcontact met Mistral heeft gehad, maar sporen zijn daar nog niet van gevonden.

Mistral wist in elk geval wat de V.B. was. Op 3 april 1887 schreef hij aan de Frans-Vlaming Lodewijk de Baecker, die in een Gents tijdschrift over Provençaalse dichters had gepubliceerd: *Je sais d'ailleurs que les Flandres ont aussi leur Felibrige, et les Flamingants de Belgique fraternisent de loin avec nous.*

Na de Nobelprijs in 1904 drongen Mistrals naam en betekenis dieper in Vlaanderen door. De vereniging Pro Westlandia en haar bezieler Hilaire Allaey's nodigden hem uit. In de lente van 1914 zou Mistral in enkele Vlaamse steden komen spreken, maar hij werd ziek en liet zich vervangen door een medewerker. Bij diens aankomst, vernam men de dood van de dichter, die in Antwerpen werd herdacht door Pol de Mont. Typerend voor de Gezelli-aanse, flamingantische belangstelling was zeker het feit dat Stijn Streuvels, kort na de Eerste Wereldoorlog, bij een tocht in Zuid-Frankrijk, contact met de Félibrige had. In 1923 heeft Caesar Gezelle een bundel opstellen genoemd naar een regel van Mistral: "Voor onze misprezen moedertaal"; in die bundel spreekt hij onder meer over Gezelle's relatie met het Provençaals. De dichter Jan Vercammen (1906-1984), wellicht de enige Vlaming die lid van de Felibrige is geweest, heeft *Mirèio* in het Nederlands vertaald en in 1962 laten verschijnen.

LITERATUUR: G. Gezelle, 'Wetenswaardigheden', in *Loquela* (februari en juni 1889); – id., 'Per nosto lengo mespresado', in *Biekorf*, jg. 1, nr. 1 (1890); – id., 'Lou mège de Cucugnan', in *Biekorf*, jg. 1, nr. 2 (1890); – C. Gezelle, *Voor onze misprezen moedertaal. Honig uit den Westvlaamschen Biekorf*, 1923; – A. Viane, 'Per nosto lengo mespresado. Gezelle en Mistral', in *Biekorf*, jg. 60, nr. 4 (1959); – F. Mistral, *Mirèio*, vertaling uit het Frans door J. Vercammen (Pantheon der winnaars van de Nobelprijs voor literatuur, 1962); – R. Guiette, *Frederi Mistral* (Pantheon der winnaars van de Nobelprijs voor literatuur, 1962); – H.B. (= Herman Bossier), 'Mistral en Vlaanderen', in *De Standaard* (1 juni 1964); – J. Vercammen, 'Felibrige', in *Moderne Encyclopedie der Wereldliteratuur*, III, 1965; – B.F. van Vlieden, 'Gezelle's eerste dichterlijk da Capo', in *Gezellekroniek* IV, 1967; – J. Vercammen, 'Mistral, Joseph Etienne Frédéric', in *Moderne Encyclopedie der Wereldliteratuur*, V, 1968; – id., 'Provençaalse literatuur', in *Moderne Encyclopedie der Wereldliteratuur*, VII, 1972; – G. Gezelle, 'Twee strofen uit "Mirèio" van Mistral', in *Nagelaten dichtwerk, Verzameld Dichtwerk*, nr. 8, 1991.

GASTON DURNEZ